

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Pesti titkok*

Forrás: *Pesti Napló*

3n

(Hely)

1927. 2. 6.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

728.3

Hely

Idő

"1927"

Személy

H

Pesti titkok

Járunk-kelünk az utcákon, elmegyünk a régi házak mellett és sokszor nem tudjuk, mennyi emlék és történet fűződik egy-egy ilyen épülethez.

A Pálffy-ház gazdája

Nemrég kelt el árverésen a Kossuth Lajos uccsa 6. számú ház, a legrégibb pesti paloták egyike. Ezt a házat ma leginkább *Pálffy-ház* néven ismeri a közönség, mert sokáig az egyik Pálffy grófé volt. Ebben a házban, abban a helyiségben, ahol most autózlet van, volt *Landerer és Haackenst nyomdája* és itt nyomták ki a *Talpra magyart!* Később itt volt a *Kammon-kávéház*, az akkori Hatvani ucca legnépszerűbb kávéháza, ahová különösen a hatvanas években jártak az írók.

A házat *Horváth Ferenc* vasmegyei dúsgazdag földbirtokos építtette, az ő örökösei révén került azután a ház eladás folytán a Pálffy-család birtokába. *Horváth Ferenc* egyike volt a leggazdagabb magyar földbirtokosoknak, agglagényként élt, úgy is halt meg s az ő öröksége körül keletkezett a *legérdekesebb és legkülönösebb örökségi pörök egyike*.

Horváth Ferenc végrendeletében egyik öcsét nevezte meg örököseül, birtokainak felszereléséről és ingatlanairól azonban nem gondoskodott. Hálalos ágyán mégis úgy rendelkezett, hogy vagyonának ezt a részét egy másik rokona kapja meg. Ezt az utolsó rendelkezést támadták meg azután egy pörben, amely a *legromantikusabb vádat* hangoztatta az egyik örökssel szemben.

Azt vitatták ebben a pörben, hogy *Horváth Ferenc* valóban nem gondoskodott más rokonáról és nem is tett újabb végrendeleti intézkedést, ellenben valahogyan, valamilyen révén egyik rokona virrasztott az öreg agglagény ha-

lalos ágyánál. Ejszaka azután az ágy deszkáit, amelyek a haldokló feje alatt voltak, állítólag kiszédték, alája bujtattak egy megvesztegetett eszelédet és reggel, amikor már néhányan gyűlekeztek az utolsó óráit élő öregúr ágya körül, valaki a rokon megbízásából megkérdezte volna *Horváth Ferenc*et, hogyha a beszéd nehezére esik, feleljen legalább fejmozdulattal, mi történjék vagyonának egyéb részeivel.

— Intézkedett a végrendelet az ökrökről és lovakról, valamint az ezüstökről? — kérdezték tőle.

A beteg határozott fejesóválással nemet jelzett.

Akkor azt kérdezték tőle, vajjon ugyanannak a rokonának akarja-e azokat hagyni, aki végrendeleti örökös?

A beteg újból nemet jelzett.

A harmadik kérdés azután az volt, hogy vajjon egy másik rokonának akarja-e hagyományozni ezt a vagyonrészét.

A beteg ekkor igenlőleg bólintott a fejével.

Az akkori pénz szerint *majdnem egymillió forintot jelentett ez az örökség*, amely körül azután ez a pletyka keletkezett. Végre is azonban *egyesség történt* és így nem hoztak ítéletet ebben a nagyon furesa örökösödési ügyben.

Stockingerné

A Váci uccai Kappel-házban lakott *Vörösmarty Mihály*. Ez a Kappel híres bankár volt a negyvenes években és leánya volt *Petőfi* egyik leghíresebb szerelme. *Petőfi* meg is kérte a bankár leányát, de elutasították. Később *Lónyay Menyhért* felesége lett *Kappel Emilia*. *Vörösmarty* a Kappel-házban halt meg; onnét is temették.

Ebben a házban lakott dr. *Stockinger* orvos, akinek a felesége, *Haynald Amália* érdekesen szerepelt a világtörténelemben is.

Haynald Amália mint nőgrádmegyei fiatal leány került társalkodónőnek a Kóburg her-

cegi családhoz. Kóburg hercegek ekkor Nógrádban laktak, vagyonukat herceg *Koháry Ferenc*től, a hatalmas kancellártól örökölték, akinek leányát tudvalevőleg fűsítették, úgy-hogy a szász Kóburg Góta hercegi család sokáig a Kóburg-Koháry kettős nevet is viselte. A Kóburgok Pesten a Zrínyi ucca és a

Ferenc József tér sarkán levő régi Koháry-palotában laktak, azon a helyen, ahol most a Kereskedelmi Bank áll.

Kóburg Lajos volt akkor, 1845-ben a család feje és két fia volt, *Fülöp és Agost*. A harmadik Kóburg-gyermek, *Ferdinánd*, a későbbi bolgár cár, ekkor még nem született meg. Kóburg Fülöp felesége volt azután rokona, ama *Lujza* belga királyi hercegnő, akinek válópőré olyan sok bonyodalomra adott okot.

A Kóburg-hercegeket *Lajos Fülöp* francia királlyal való rokonságuk folytán 1845-ben Párizsba vitték és 1848-ban, amikor a februári forradalom kitört, a Kóburg-gyermekek még *Haynald Amáliával* Párizsban laktak a Tuileriákban, vendégképpen a királyi családnál. Amikor a forradalmi veszély már elmúlt, a királyi család elhatározta, hogy *Londonba menekül*. Ekkor a Kóburg-gyermekeket egy zárt kocsiba tették, közönséges utazókocsiba. Haynald Amália nevére állították ki az egyik útlevelet, a másikat pedig Lajos fivére számára, s mint a Kóburg-gyermekek kísérői. Haynald Amália és Lajos néven menekült el azután XVIII. Lajos Fülöp, Franciaország utolsó királya és felesége Párizsból.

Haynald Amália az utolsó percben még gondozta a kis Kóburg-gyermekeket és ekkor történt, hogy a kocsis olyan hirtelen vágott a lovak közé, hogy *Stockingerné* elesett és egy lovascsapat, amely ekkor már a királyi családot kutatta, fölötte száguldott el. Haynald Amáliának azonban szerencséje a lovak patájától nem történt baja és később, néhány nap után sikerült is követnie a királyi családot Londonba, ahol ekkor már Lajos Fülöp a Kóburg-gyermekekkel együtt *Viktória* angol királynő vendége volt. *Stockingerné* mindig érdeklődéssel beszélt el, hogy *Viktória királynő*, később Illiria esászárnője, a világ

leg hatalmasabb birodalmának úrnője, reggelenként fehér köténnyel járta be a vendégszobákat és nézett utána, hogy rendesen föltakarították-e és hogy a vendégek számára minden rendben van-e. Az is megtörtént, mesélte később Stockingerné, hogy Viktória királynő maga terített a fehérneműszekrényekbe papirosokat.

Haynald Amália később ezer darab arany végkielégítést kapott a királyi családtól, 48 öszen hazatért Pestre és itt *Stockinger orvos felesége* lett. A Kóburg hercegek gyakorta meglátogatták és később Viktória királynő *Vámbéry* Ármint bízta meg azzal, hogy adia át üdvözlét Haynald Amáliának.

Haynald Amália öccse, Lajos, aki mint fiatal pap kísérte el nővérét Párizsba, később Haynald Lajos lett Kaloesa bíboros-érseke.

A Podmaniczky-ház

A Podmaniczky uccáról általában azt hiszik, hogy az uccát báró *Podmaniczky Frigyesről*, a szabadelvű párt volt elnökéről nevezték el.

Ez tévedés. A Podmaniczky uccát már Podmaniczky életében is Podmaniczky uccának hívták, amikor báró Podmaniczky nem is volt politikus, csak regényíró.

A Podmaniczky uccában a Csengery és Vörösmarty ucca között volt egy hatalmas, földszintes ház, nagy, mély telekkel. Ebben a házban lakott báró *Podmaniczky László*, aki pestmegyei földesúr volt és akinek itt volt a háza, valamint itt voltak a búzaraktárai is. A ház körül, végig a nyugati pályaudvar mentén, vagy ahogy akkor hívták, az osztrák vasúti társaság mellett, mindenütt nagy, üres telkek voltak, és ezek a telkek mind báró Podmaniczkyé voltak. Az a terület, ahol most a nyugati pályaudvar van, a negyvenes években még szántóföld volt és ez a Podmaniczkyaké. Ezért hívták az uccát Podmaniczky uccának.

Tévedés különben azt hinni, mintha a Reviczky uccát *Reviczky Gyuláról*, a költőről nevezték volna el. A Reviczky uccában volt a Reviczkyek ősi háza, a Reviczky uccát Reviczky Szévérről, a magyar kancellárról nevezték el. A Vas uccát sem Vas Gerebenről nevezték el, hanem Eisen-Gassenak hívták,